

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора
Конопельського Віктора Ярославовича на дисертацію Соловей В.В.
«Запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються
організованими групами та злочинними організаціями у сфері
незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх
аналогів в Україні» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань
08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми обумовлюється тим, що одним із найнебезпечніших видів злочинності є незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що має тенденцію до зростання на території України та у світі в цілому. Слід зазначити, що об'єктом даного виду кримінального правопорушення є здоров'я населення. Сам вид кримінального правопорушення пов'язаний з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів являється латентним, що ускладнює процеси його документування. Значна частка наркозлочинів вчиняється саме організованими злочинними групами та злочинними організаціями, що пояснюється отриманням надприбутків, оскільки доходи від незаконного виготовлення та збуту наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів в сотні разів перевищують фактичні витрати пов'язані з виготовленням, збутом, перевезенням, пересиланням та зберіганням. Присутність наркобізнесу в Україні обумовлений сукупністю факторів що спонукають до розвитку організованої форми наркозлочинності. Організовані злочинні формування, які здійснюють розповсюдження наркотиків, намагаються моделювати попит на наркотики, використовуючи для цього всі доступні можливості, враховуючи особливості підліткової психології. Наркотики стали широкомасштабним засобом деморалізації молодого покоління України і знищення його майбутнього. Україна, яка є невід'ємною частиною світового суспільства, не могла довго перебувати поза тенденціями

зростання немедичного споживання наркотиків, яке відбувається протягом останніх десятиріч у світі. Нелегальне розповсюдження охоплює широкі кола нашого суспільства і сприяє зростанню рівня злочинності, смертності населення, трагедії сімей та руйнуванню багатьох людських доль. Висвітлення питання запобігання незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у науковій літературі та монографічному рівні не нова, адже вказане соціальне негативне явище особливо турбує суспільство протягом останніх десятиріч.

Наведене свідчить про те, що дисертація Соловей В.В. «Запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні» з урахуванням сучасного стану кримінального, кримінального процесуального законодавства та правоохоронної діяльності є надзвичайно **актуальним**, оскільки розкриває сутність феномену кримінальних правопорушень, що вчиняються у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, надає нові знання про їх детермінацію та дозволяє застосувати на практиці рекомендації щодо побудови системи запобігання цим кримінальним правопорушенням у сучасних умовах.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

У ході вивчення дисертації та наукових публікацій автора, з'ясовано, що наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом є обґрунтованими і переконливими. Дослідження є структурованим, послідовним та логічно пов'язаним, відповідає поставленій меті та завданням, заявленим у роботі. Автором використано значну кількість вітчизняних та зарубіжних літературних джерел, законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти України. Дослідження здійснено спираючись на узагальнені дані отримані під час аналізу статистичних показників, а також зведені дані вивчення 720 кримінальних проваджень відкритих за ст. 307–320 КК України упродовж 2014–2023 рр. з усіх областей країни; узагальнені результати

опитувань 107 слідчих, 139 працівників карного розшуку, 200 працівників Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України у Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Київській, Львівській, Одеській, Харківській, Чернівецькій областях; аналітичні узагальнення МВС України, Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора, Державної судової адміністрації України; матеріали Управління ООН з наркотиків та злочинності (UNODC), Європейського центру моніторингу з наркотиків та наркотичної залежності (EMCDDA), Комітету експертів із оцінювання заходів у боротьбі з відмиванням брудних коштів (MONEYVAL), Всесвітньої митної організації (WCO); результати багаторічного вивчення оперативно-розшукової, слідчої та судової практики на підставі значного досвіду роботи автора у підрозділах по боротьбі з незаконним обігом наркотиків Національної поліції України.

Основні результати дослідження викладено у 7 наукових працях, з яких: 4 – у фахових виданнях з юридичних наук, перелік яких затверджено МОН України та апробовано на 3 всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях. Вивчення дисертації та оцінка наукових публікацій автора дає підстави стверджувати про обґрунтованість результатів дослідження у галузі кримінального права, кримінології та кримінально-виконавчого права, як для теоретичного та практичного застосування в межах заявлених автором мети та завдань.

Нами зафіксовано уміле використання автором широкого спектру сучасних методів наукового пошуку, що також позитивно вплинуло на ступінь обґрунтованості сформульованих дисертантом висновків і рекомендацій. Дослідження Соловей В.В. виконано на високому науковому рівні, наукові публікації відображають основний зміст усіх розділів дисертації.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. За своїм змістом дисертація Соловей В.В. є одним з

перших в Україні комплексним монографічним дослідженням теоретичних і практичних проблем в якому представлено ґрунтовну кримінологічну характеристику, систему детермінант та запропоновано систему заходів запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями. У роботі сформульовано низку нових положень, висновків і пропозицій.

Автором вперше: розроблено комплексну кримінологічну методику запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, яка ґрунтується на правових, інформаційних і аналітичних інструментах, спрямованих на моніторинг наркозлочинності, криміногенних факторах, характеристиці лідерів та інших учасників організованих груп і злочинних організацій, апробованій вітчизняною і зарубіжною практикою системі скоординованих заходів, із розробленням та впровадженням в діяльність уповноважених органів правопорядку комплексу дієвих праксеологічних заходів запобігання; обґрунтовано (на основі аналізу статистичних показників за 2014–2023 рр.), що наркозлочинність характеризується щорічним збільшенням організованих груп і злочинних організацій діяльність яких спрямована на контрабанду, широкомасштабне нелегальне виготовлення та розповсюдження наркотиків, а також латентністю, чому сприяє висока організація їх діяльності, реформування системи органів правопорядку, зокрема підрозділів по боротьбі з незаконним обігом наркотиків Національної поліції України, військові дії, анексія окремих регіонів; представлено авторську редакцію проєкту *Стратегії державної політики щодо організованої злочинності та наркотиків на період до 2030 року* із головними завданнями: удосконалення нормативно-правового забезпечення; формування системи інституційного забезпечення; запровадження механізмів координації та взаємодії; інформаційно-аналітичне, наукове та кадрове забезпечення органів сектору

безпеки; залучення громадськості; міжнародне співробітництво; запропоновані спеціально-кримінологічні заходи запобігання у формі оперативного провадження – накопичення, систематизація та використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності, що здійснюється з метою запобігання кримінальним правопорушенням, їх виявлення та припинення, забезпечення наркобезпеки, шляхом проведення заходів оперативно-розшукової профілактики, зокрема: оперативно-розшукових (виявлення, відвернення та припинення діяльності наркогруп, перекриття каналів транспортування і збуту наркотиків, встановлення осіб – членів злочинних груп); оперативно-перевірочних (забезпечення адміністративних режимів за допомогою оперативно-розшукових можливостей); інформаційно-аналітичних (отримання інформації про діяльність організованих груп та злочинних організацій на певній території (район, місто, область); кримінологічний моніторинг стану наркозлочинності й ефективність вжиття запобіжних заходів); змішаних – пошук безвісно зниклих й встановлення місць перебування інших членів організованих груп;

Окремі положення дістали свого розвитку, а саме: генезис кримінологічних поглядів на такі феномени як організована злочинність, транснаціональний наркобізнес у світовому й вітчизняному вимірах, й на цій основі – ключові тенденції прогнозованого розвитку організованих груп та злочинних організацій у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в умовах війни, зокрема виявлено кореляційні зв'язки між інтенсивністю глобалізаційних процесів, воєнних дій і негативними показниками динаміки наркозлочинності в Україні; кримінологічні підходи до зарубіжних практик запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів з розподілом на: *автократичний* – створенням дієвої системи органів правопорядку на основі ефективного кримінального законодавства (посилення санкцій ст. 209, 307–309 КК України),

кримінального процесуального законодавства (наділення широкими повноваження органів безпеки), а також засобів і ресурсів, що дозволяють ефективно здійснювати заходи запобігання; *ліберальний* – «дозволяючий» підхід до осіб, які вживають наркотики, їх легалізація через контрольовано-обліковий продаж й розподіл; переслідування організованих форм наркозлочинності; рекомендації щодо запровадження новітніх методів управління ризиками, оцінки загроз та впливу організованої наркозлочинності на політичні й економічні процеси в державі, з метою вжиття превентивних заходів для їх локалізації та мінімізації можливих негативних наслідків; наукове обґрунтування створення підрозділів кримінальної розвідки у структурі Національної поліції України, з наділенням повноважень щодо ініціювання створення на міждержавному рівні єдиної автоматизованої системи оперативного обліку членів організованих наркогруп; використання й обробка кримінологічних даних з відкритих джерел (open-source intelligence (OSINT)); моніторинг та інтелектуальне блокування (відключення) сайтів пронаркотичного спрямування; упровадження системи «викривачів» про незаконні операції з наркотиками; концептуалізація кримінологічної моделі загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів на основі коригування парадигми законодавства, актуалізуючи напрями забезпечення кримінологічної безпеки за соціально-економічними, політико-правовими, організаційно-управлінськими, міжнародними, культурно-виховними й медичними пріоритетами.

В роботі містяться і інші положення, висновки та пропозиції теоретичного і практичного характеру, які істотно розширюють наукові знання про феномен кримінальних правопорушень, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні і особливості їх запобігання, а результати дослідження свідчать про цілісність

наукового пошуку, завершеність та значущість новизни отриманих результатів не лише для теорії, а й для практичної діяльності. Наукові публікації, відображають основний зміст усіх розділів дисертації, а також основні положення і результати дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Науково-теоретичним підґрунтям дисертації виявилися наукові праці фахівців, у тому числі зарубіжних, у галузі філософії, загальної теорії держави і права, кримінології, кримінального, кримінально-виконавчого права, психології; досліджені історичні та методологічні засади у сфері аналізу злочинності, вивчення проблем детермінації та запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні. Положення та висновки дисертації ґрунтуються на нормах Конституції України, законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які регламентують порядок протидії злочинності, а також запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні.

Автором досягнуто мету дослідження, а саме, вдалося теоретично узагальнити та розв'язати комплексне науково-прикладне завдання щодо розроблення системи запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні за допомогою кримінологічних засобів, що полягає у розробленні пропозицій і рекомендацій, спрямованих на удосконалення законодавства та відповідної правозастосовної практики завдяки цілісному розкриттю теми дисертаційної роботи у цілому та в кожному окремому розділі, у підрозділах та у висновках і рекомендаціях. Крім цього, автором для досягнення мети та завдань дисертаційного дослідження використано широкий методологічний

інструментарій.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Не викликають заперечень ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Останні забезпечуються: застосуванням дослідницьких методів сучасної теорії пізнання, у тому числі як загальнонаукових методів (діалектичний, логіко-семантичний, історичний, системно-функціональний, структурно-логічний, конкретно-логічний і т.д.), так й методів, притаманних дослідженням у правових науках (порівняльно-правовий, формально-юридичний, історико-правовий та ін.), а також методів, властивих конкретно-соціологічним дослідженням (статистичні методи, вивчення правових документів, статистичних відомостей, анкетування та ін.). Робота виконана на високому методологічному рівні, що свідчить про вдале опанування дисертантом методологією наукової діяльності.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані дисертантом у роботі висновки і пропозиції впроваджені і використовуються у освітньому процесі, науковій та практичній діяльності, на що вказують акти впровадження у додатках дисертації:

законотворчій діяльності – шляхом запровадження міжнародних стандартів та зарубіжної практики у редакції проекту Стратегії державної політики щодо організованої злочинності та наркотиків з визначенням системи державних органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю у цій сфері, засад координації їх діяльності, інформаційно-аналітичного забезпечення, запровадженням сучасних кримінологічних механізмів боротьби з діяльністю організованих груп та злочинних організацій;

діяльності правоохоронних органів – при розробленні й удосконаленні відомчих (міжвідомчих) нормативно-правових актів, підготовці методичних рекомендацій з питань організації запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними

організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів підрозділами Національної поліції України (акт впровадження Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України від 17 листопада 2022 року; акт впровадження Головного слідчого управління НП України в Сумській області від 04 серпня 2023р.);

освітньому процесі та науково-дослідній роботі – під час підготовки лекцій, навчальних і практичних посібників, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з кримінології, кримінального права, кримінального процесуального права, оперативно-розшукової діяльності, а також при проведенні різних видів занять із відповідних дисциплін у процесі підготовці бакалаврів та магістрів за спеціальністю 081 «Право» та в системі підвищення кваліфікації працівників поліції (акт Національної академії внутрішніх справ від 17 березня 2023 року).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Структура та зміст дисертаційного дослідження Соловей В.В. на тему: «Запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні» характеризується логічно побудованою, зумовленою поставленими метою та завданнями дослідження, його об'єктом і предметом, відповідає логіці наукового пошуку. Має чітку структуру, визначену вимогами, що викладені у положеннях МОН.

Композиційно складається з анотації, списку опублікованих праць, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що включають 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, що включає 301 найменування, 4 додатки. Повний обсяг дисертації становить 299 сторінок, з яких: основний текст – 237 сторінок.

В **анотації** дисертації автором викладено в стислій формі основні здобутки та отримані результати, тези, ідеї, категорії та поняття, запропоновані напрямки та шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення та запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються

організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні.

У вступі обґрунтовано вибір теми дисертації та її актуальність, визначено мету, об'єкт, предмет дисертаційного дослідження, поставлено завдання дослідження. Зазначено зв'язок роботи із науковими темами, програмами, планами. Представлено методи дослідження із зазначенням підрозділів в яких вони використовувалися. Окреслено наукову новизну отриманих результатів, практичне значення отриманих результатів та описано дані щодо реалізації основних теоретичних положень та практичних результатів.

Перший розділ присвячений кримінологічному пізнанню запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Автор доводить, що вивчення досвіду аналізу і запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів останнім часом перетворилося на один із важливих напрямів дослідження у вітчизняній кримінології. З початком російської широкомасштабної агресії проти України і окупацією значної частини території нашої країни, одним із наслідків війни зафіксовано суттєве збільшення рівня споживання і торгівлі наркотиками. Особливо гострою ця проблема виявилась на наших територіях у місцях деокупації та у зонах, наближених до активних бойових дій

Також дослідженню піддавались теоретичні, історичні та міжнародно-правові проблеми запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Надано розгорнутий аналіз феномену кримінальних правопорушень, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, як об'єкту кримінологічного дослідження. Автором доведено, що зростання тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень призвело до зниження активності з боку правоохоронних органів у запобіганні цьому виду правопорушень.

У **другому розділі** автором надано кримінологічну характеристику організованих груп та злочинних організацій у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні, проаналізовано стан, динаміку, структуру та географію кримінальних правопорушень, що вчиняються у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Заслуговує на схвалення характеристика причин та умов кримінальної протиправності, а також характеристика особи злочинця в організованій наркозлочинності. Варто погодитися з автором, що головним залишається те, що злочинна спрямованість особистості в силу її способу життя і поведінки створює передумови для вчинення саме кримінальних протиправних діянь. Отже, першочергове значення мають умови суб'єктивного характеру, центральною є проблема особистості, але дуже істотну роль відіграє й соціальне середовище.

За твердженням здобувача, проведеним дослідженням встановлено, що загальні ознаки особи злочинця – члена організованого угруповання, що займаються розповсюдженням наркотичних засобів: відносно молодий вік (63 % – до 35 років, з них 45 % – до 27 років, старше 40 років – 7 %); негативне ставлення значної кількості збувачів наркотичних засобів до праці або навчання; наявність злочинного досвіду (раніше судимими були 41 %, в т.ч. 16 % – за кримінальні правопорушення, пов'язані з наркотиками); наявність серед членів таких груп осіб, які вживають наркотики (85 %, з них лише 30 % перебували на обліку в органах Національної поліції як

споживачі); достатньо велика чисельність жінок (особливо серед ромської національності, з яких складаються родинні групи, що займаються незаконною заготівлею і збутом наркотичних засобів). Найбільша питома вага споживачів наркотичних засобів серед нетривалих організованих злочинних груп (відповідно 88,9 %).

Детермінація незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні здійснюється на трьох рівнях – на загальному, особливому-спеціальному та одиничному (індивідуальному). На загально соціальному рівні незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні обумовлюють сукупність соціальних, економічних, політичних, інформаційних та інших факторів, що негативно впливають на якість життя населення. На спеціальному рівні це, як правило безпосередні фактори - недоліки організаційно управлінського, правоохоронного, запобіжного, інформаційного та іншого характеру, що погіршують криміногенну обстановку і обумовлюють негативні зміни у кількісних та якісних показниках досліджуваного виду кримінальних правопорушень. Індивідуальний рівень передбачає набори факторів, пов'язаних із середовищем та життєдіяльності конкретної особи або групи осіб, - їх умови соціалізації, виховання, оточення, умови проживання, якість життя, можливості для задоволення власних соціальних, економічних та інших життєвих потреб тощо.

Третій розділ дисертації присвячений аналізу системи заходів запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні. Автор їх поділяє на систему загальносоціальних та спеціально-кримінологічних заходів запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні. Автор наголошує на комплексному підході у запобіганні досліджуваному виду злочинності.

Ґрунтуючись на зарубіжному, вітчизняному досвіді запобігання незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні, дисертант надає комплекс заходів загально-соціального, спеціально-кримінологічного характеру, які у повній мірі корелюють із сучасним станом злочинності, її детермінантами та кримінологічною характеристикою осіб, які вчиняють подібні кримінальні правопорушення. Комплексне опрацювання та систематизація відомостей з наукових джерел і норм права в їх генезисному та порівняльно-правовому аспектах дало можливість В.В. Соловей сформулювати своє бачення наукової проблеми та розробити власні наукові положення, висновки і рекомендації, що відзначаються достовірністю та характеризуються науковою новизною.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

1. Автор фрагментарно розглядає та аналізує категорію «кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень», зробивши акцент лише на її елементно-компонентному складі, хоча виходячи зі змісту розділів дисертації саме вона є предметом і основним результатом дослідження. Варто звернути увагу, що протягом усього періоду розвитку уявлень про кримінологічну характеристику вчені були єдині, мабуть, тільки у визнанні наукового значення даної категорії та її системного характеру. Натомість немає ясності в питаннях, чи є кримінологічна характеристика продуктом практичної діяльності із виявлення та розслідування конкретного кримінального правопорушення, чи вона – результат наукового узагальнення певної категорії кримінальних проваджень; чи є вона результатом кримінологічного аналізу в аспекті предмета дослідження (розділ 2 дисертації) або представляє його запобіжну програму (розділ 3 дисертації); яке її методологічне і методичне значення тощо. Ці питання є принциповими, тому уникати їх не потрібно.

2. Проводячи доктринальне дослідження поняття та сутності організованої злочинності, авторові бажано було б більш детальніше зупинитися на категорії «національна безпека», адже саме вона має важливе

значення в умовах сьогодення для розробки заходів запобігання, виступаючи саме основою останніх. Це поняття виконує методологічну функцію, позаяк виступає як концептуальна ідея для пояснення тих чи інших конкретних процесів і явищ соціальної реальності й побудови окремих теоретичних моделей, які описують певні суспільні процеси у сфері безпеки. Тому, саме в умовах воєнного стану, війни, захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз набуває особливого значення. Не виключенням стала й організована злочинність у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні.

3. План дисертаційного дослідження загалом складений вдало. Він охоплює найважливіші, сутнісні аспекти обраної автором теми, що обумовило досягнення мети і задач дисертаційного дослідження. Разом з цим, збереглися певні можливості його удосконалення. В плані дискусії вважаю за доцільне звернути увагу на окремі з них, висловивши свої побажання, а саме:

розділ 3 дисертації традиційно включає в себе розгляд загальносоціальних та спеціально-кримінологічних заходів запобігання. Поряд з цим авторові бажано було б розглянути й індивідуально-профілактичні заходи запобігання (особливо лідерів організованих груп та злочинних організацій), що носять упереджувальну спрямованість, проводяться з метою «позитивної корекції особи», завчасного виявлення й усунення явищ і процесів, які потенційно можуть трансформуватись у детермінанти організованої злочинності, дати поштовх для розвитку корисливої спрямованості особи, насильницького її прояву з подальшою згуртованістю у групи. Така діяльність обмежує вплив криміногенного середовища на осіб із нестійкою системою цінностей, стримує формування та розвиток організованої спрямованості насильницького прояву, усуває недоліки захисту матеріальних цінностей, удосконалює навички особистої

безпеки громадян та здійснюється на стратегіях компромісу або силового впливу.

4. На сторінці 22 дисертації наукова новизна одержаних результатів в рубриці вперше дисертантом представлено авторську редакцію проекту *Стратегії державної політики щодо організованої злочинності та наркотиків на період до 2030 року* із головними завданнями: удосконалення нормативно-правового забезпечення; формування системи інституційного забезпечення; запровадження механізмів координації та взаємодії; інформаційно-аналітичне, наукове та кадрове забезпечення органів сектору безпеки; залучення громадськості; міжнародне співробітництво. Дисертаційна робота тільки би виграла, якщо б автор проект даної Стратегії виніс у додатки до дисертації та спрямував до відповідного Комітету Верховної ради України.

Вказані зауваження та рекомендації носять дискусійний характер і не знижують загальної позитивної оцінки представленого до захисту дисертаційного дослідження, і можуть бути враховані у ході подальших наукових досліджень.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час аналізу рецензованої дисертації та опублікованих праць В.В. Соловей фактів порушення академічної доброчесності (плагіату, фальсифікацій, фабрикацій тощо) не виявлено. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень і відомостей; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності; використані методики дослідження та джерела інформації містять відповідні посилання. Дисертація є завершеною, самостійно виконаною роботою, що має вагоме теоретичне і прикладне значення.

Висновок

про відповідність дисертації встановленим вимогам.

У підсумку варто зазначити, що дисертаційне дослідження Соловей Валерія Володимировича на тему: «Запобігання кримінальним

правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року (зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а його автор – Соловей Валерій Володимирович – на основі публічного захисту заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Офіційний опонент:

**Завідувач кафедри кримінального
права та кримінології
Одеського державного університету
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор**

Віктор КОНОПЕЛЬСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО:

**Проректор Одеського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор**

Максим КОРНІЄНКО